

Selmeci György (1957–1960)

Hogy került Tanár úr Szegedre és az Eötvös Kollégiumba?

Egy kisvárosból, Szarvasról indultam. A hosszú utca végén volt egy házunk, nagyon szegények voltunk. Viszont anyám öntudatos munkásnő volt. Elment a Budapestről kitelepített főpolgármesteri titkárhoz, hogy tanítson engem németre, 1 forint volt egy óra. Akkortájt egyáltalán nem volt szabad németet tanítani. Nagyon jól megtanultam németül. Az egyetlen út a tanulás volt számomra, másképp semmi nem lehetett volna belőlem. Szarvason jártam általános és középiskolába. Azután Szegedre jöttem, vegyész szakra, de elsőre nem vettek fel az Eötvös Kollégiumba. Professzor Csányi Lászlónál volt a felvételi, hárman vagy négyen lehetünk nála. Az általános és szerves kémia könyvet (800 oldal) átolvastam ismét. Egyetlen kérdést tett fel nekem: a szidolozás kémiáját, de ez nem volt benne a könyvben. Fogalmam sem volt róla, most már persze tudom. Néhány mondatot elrebegtem, de alapvetően nem tudtam válaszolni. Azt mondta nekem: „Jelölt úr, egy Eötvös-kollégistának ennél sokkal felkészültebbnek kell lennie, köszönöm a megjelenését!” Nagyon rosszul esett, de igaza volt. Másodjára Grasselly Gyula igazgató úr volt a felvételin, ott is csak egy kérdés volt, ekkor már bekerültem.

Hol volt ekkortájt az Eötvös Kollégium?

A Bolyai épület Tisza felőli végében volt akkoriban a Kollégium, a Ságvári Gimnázium B részlegével egy helyen. Át kellett vonulnunk az iskolai folyosón, úgy jutottunk be hozzánk. A folyosó végén volt egy ajtó, azután következett az Eötvös Kollégium. Három helyiség volt. Az első szoba a természettudományis volt, azután egy kis könyvtárhelyiség, azután a bölcsészek szobája. Egy szobában két-két emeletes ágy volt, bal és jobb oldalon. A mi szobánkban jobbra alul Leindler Laci és Juhász Miklós, felettük Móricz Feri és Hackl Lajos. Balra alul én és Varjas Laci, felettünk Peák Pista és Makai Imre. A bölcsészeknél a következőkre emlékszem: Kaposi Marci, Kovács Sándor Iván, Szabó Feri, Bíró Ferenc, Veress Zoltán. Hihetetlen társakkal voltam körülvéve. Makairól már hallgató korában matematikai tételt neveztek el, Móricz Ferinek szerintem nem is kellett felvételezni, mert már hódmezővásárhelyi középiskolásként zseninek volt elkönyvelve, és a többiekről ne is beszéljek. Ez az Eötvös Kollégium. Kifelé kevésbé éltünk. Mindenkinek volt egy kulcsa, akkor jött-ment, amikor akart. Társadalmi problémákat nem észleltünk, a politika nem jött be. Tábi Tibor járt be angolt tanítani, Halász Elődné pedig németet: „Jaj, ne keressék a Halász-szótárban, a férjem olyan rossz szótárt szerkesztett, hogy abban nem lehet semmit megtalálni.” A szakma volt az elsődleges, tanultunk, jártunk a tanszékekre. Azért voltunk irigyelt emberek, mert úgy kaptunk népköztársasági ösztöndíjat, hogy nem a politika támogatása volt mögötte. Egyszerre kaptunk kari első díjat pályamunkánkra Leindler Lacival, ő a Fourier-sorok kapcsán, én az aminosavak kémiája kapcsán. A díj 1000 forinttal járt, ami kéthavi fizetés volt.

Hogy élte meg 1956-ot?

Én egyetemi DISZ-évfolyamtitkár voltam, megválasztottak a társaim, de ott semmi nem zajlott, legfeljebb gyapotszedést szerveztünk hétvégére. Nem érdekelték ezek a dolgok, se forradalmár, se ellenforradalmár nem voltam. A leendő feleségemmel már elsőévesként megismerkedtem. Vele töltöttem az időt a Tiszaparton, nem foglalkoztunk semmivel.

Milyen volt a Kollégium hangulata?

Az elhelyezés nem volt kiemelkedő, de én azt mondom, hogy fontosabb az, ami a levegőben volt. A szellem hallatlan jó volt. Nem bántottuk egymást, nem utáltuk egymást. Mindenki tudott mindent a másik munkájáról. Felszabadultan éltünk, semmi nem volt előttünk szent. Abszolút apolitikus társaság volt. Olyannyira, hogy ez már gondot is okozott. Támadtak bennünket, a Kollégiumot és Grasselly Gyula igazgató urat is.

Milyen volt az igazgató?

Grasselly Gyula szomorú dolog miatt lett igazgató. A háború előtt szegedi Eötvös-kollégista volt. Behívták katonának, a felderítőkhöz, mert értett a fizikához. Úgy jött haza, hogy imperialista kémnek hitték. Alig akarták kinevezni a tanszéken adjunktusnak, a Kálvin-házban lakott. Mintha az Eötvösnek azelőtt Antalfy lett volna a vezetője. Grasselly Gyula tehát társadalmi munkában vállalta el, hogy ő el fogja érni, hogy ez ilyen meg olyan eszméjű legyen. És ez húzta ki őt a csávából, az Eötvös-kollégistákkal elért eredményei (hiszen a kollégisták vitték a jóhírért). Megtették dékánnak, a SZAB-székház elnökének, akadémikus lett. Attól kezdve tabu volt személye. Egyébként a Kollégiumot 1956 nyarán vagy ősszel Baróti Dezső hívta újra életre, ott a Hősök kapujának sarkánál. Én is voltam ott többször. Tudtunk a háború előtti Eötvös Kollégiumról is.

Hogy alakult egyéni életpályája?

A tanulmányaim befejezése után Tiszavasváribába mentem dolgozni az Alkaloidához 8 évre, vegyészmérnöknek. Eljöttek értem Szegedre, tudták, hogy kitűnően tanultam, hogy 3 pályamunkát írtam, hogy az Eötvös Kollégium tagja voltam. Azt mondták, hogy náluk a helyem. Kaptam egy háromszobás lakást. 137 vegyészmérnök dolgozott ott, évi 12 tonna morfiumot gyártottunk, az Interpol ellenőrzött bennünket. Kabay János jegyezte a licenszet még 1928-ban. 1964-ben egy ÁVH-s odajött hozzám, hogy elvisz Tiszalökre a pártbizottsághoz. Kérdeztem, hogy mit vigyek a beszámolóra, azt mondta, hogy ő az embereimtől mindent tud, csak a józan eszemet hozzam. Egy fekete Volga meg is állt délután a gyár előtt. Odaérve egy sötét szobába mentünk be, volt egy nagy mackó (páncélszekrény) a sarokban, amiből a tiszt adott egy fehér lapot és egy speciális írószerszámot, rögtön a tárgyra tért. „Tessék a következőt írni: alulírott Selmeczi György tudomásul veszem, hogy az itt elhangzottak és a később átadott valós információk államtitkot képeznek és ennek megszegése akár 10 éves szabadságvesztéssel is sújtható.

Be akartak szervezni. Nagyon megijedtem és azt mondtam, hogy viszolygok az írásbeliségtől. Nem tartott sokáig a beszélgetés, begurult a tiszt, rámborította az asztalt. Vissza már gyalog jöttem, remegtem a félelemtől. A Vörös Akadémiás (egyébként elemi végzettségű) munkásigazgató másnap lefokozott. Még egy-két évet voltam ott, de nem lettem besúgó. Olyan boldog vagyok, nem gondolom magam hősnak, egyszerűen csak megijedtem, nem tudtam volna csinálni. Több beszervezett lehetett a gyárban. Ez a rendszer életveszélyes volt, borotvaélen táncoltunk, ha melléfogtál, 5-10 év börtönt könnyen kaphattál. Nagyon sok ember életét megnyomorította a Kádár-rendszer. A Kollégium valahogy nem volt elég ismert, ez nem érintette. 1968-tól a Megyei Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézet igazgatója voltam, és sok más, ezzel kapcsolódó tisztséget láttam el. Megkaptam a Magyar Köztársaság Kiskeresztjét.

Mit adott a Kollégium a tagjainak?

Nekünk az egy szentély volt, egy megváltás. Mi mind szegény gyerekek voltunk. Bizonyos körökben még ma is számít, ha az ember beírja, hogy az Eötvös Kollégium tagja volt. Legyetek rá büszkék!

*Az interjút Varga-Orvos Zoltán készítette 2010-ben Szegeden
Szerkesztette: Antal Gabriella Karlivna*